

27

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΠΕΡΙ

ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

ΥΠΟΝΑΥΓΑΡΧΟΥ.

Η ΕΛΛ.
νήσους,
τικῆς
γῆς

Διανέμεται δωρεάν.

~~~~~

Ἐχομεν γῆν καὶ πατρίδα ὅταν ἔχωμεν πλοῖα
εἰς τὴν θάλασσαν. (Θεμιστοκλῆς.)

Φθάνομεν εἰς τὸν προορισμὸν μας, ὅταν ἔχω-
μεν στόλον εἰς τὴν θάλασσαν. (Οἱ σημ. Ἕλληνες)

Σωτηρία τῆς πατρίδος εἶναι ἡ συγκρότησις
ἐθνικοῦ στόλου. Δώσωμεν καὶ τὸν χιτῶνα ἡμῶν
πρὸς συγκρότησιν αὐτοῦ. (Ἐφημ. Ἱρις.)

Ἀνατολικὸν ζήτημα ἡ ἀπόκτησις ἐθνικοῦ στόλου.
(Κλειώ.)

~~~~~

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΓΓΕΛΟΥ ΚΑΝΑΡΙΩΤΟΥ.

1867.

27

Η ΝΑΥΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΣ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

Η ΕΛΛΑΣ, περιβρεχομένη ἀπὸ θάλασσαν, καὶ συγκειμένη ἀπὸ γήσους, διὰ τὴν φθάσιν εἰς τὸν προορισμὸν τῆς ἔχει ἀνάγκην ναυτικῆς δυνάμεως. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἐπιμαρτυροῦσι καὶ ἡ ἀρχαία καὶ ἡ νέα ἱστορία τῆς· καὶ ἐν μὲν τῇ ἀρχαίᾳ, καὶ κατὰ τοὺς μυθικοὺς, καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, ἀποδείκνυται ὅτι διὰ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἡ Ἑλλὰς ἠύξηθη, γενομένη θαλασσοκράτωρ, ποιήσασα κατακτήσεις καὶ ἀποικίας, νικήσασα κατὰ κράτος τοὺς ἐχθροὺς τῆς, καὶ διὰ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως διαδύσασα τὸν πολιτισμὸν τῆς. Ἐν δὲ τῇ νέᾳ τοῖς πᾶσι γνωστὸν εἶναι ὅτι διὰ τῶν σιταγωγῶν τῆς πλοίων ἐπυρπόλησε καὶ κατενίκησε τοὺς ἰσχυροὺς καὶ πολυαριθμοὺς στόλους τοῦ ἐχθροῦ· οὐδὲ δύναται τις ν' ἀρνηθῇ ὅτι κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ναυτικὴν δύναμιν ὀφείλει τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς.

Τούτων ἕνεκα ἡ Ἑλλὰς, ἀποκατασταθεῖσα αὐτόνομον Βασίλειον ὤφειλε νὰ διατηρῇ ναυτικὴν τινὰ δύναμιν, κατὰ τοὺς πόρους τοῦ ταμείου τῆς, ἔχουσα αὐτὴν ὡς πυρῆνα· ἀλλὰ, δυστυχῶς, παρημέλησε τὸ τειοῦτον. Λόγον ποιησάμενος κατὰ διαφόρους ἐποχὰς μὲ πολιτικοὺς ἄνδρας αὐτῆς, περὶ τῆς παραμελήσεως τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, εἶδον ὅτι ἅπαντες ἀνεγνώριζον τὴν ὀρθότητα τῶν λόγων μου περὶ τῆς παραμελήσεως, ἀλλ' οἱ μὲν ἐδικαιολογοῦντο ὅτι τῆς ναυτικῆς δυνάμεως οὐσης πολυδαπάνου, ἡ δαπάνη αὐτῆς προτιμώτερον ἦτο νὰ ἐξοδεύηται εἰς παραγωγικὰ ἔργα, ὅπως οἱ πόροι τοῦ ταμείου αὐξηθῶσι,

ἄλλοι δὲ μοι εἶπον, ὅτι ἔχοντες τὴν προστασίαν τῶν προστατιδων δυνάμεων δὲν ἔχομεν ἀνάγκην αὐτῆς, καὶ ἄλλοι ὅτι καλότερον ἦτο ἂν ἡ δαπάνη ἐγένετο πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ. Ὁ χρόνος ἐν τούτοις παρήλθεν, καὶ οὔτε εἰς παραγωγικὰ ἔργα ἐδαπανήθη τι, οὔτε εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ δι' αἰτίας αἵτινες πρέπει ν' ἀφεθῶσιν εἰς τὴν ἱστορίαν. Τὸ κίνημα ὅμως τῆς Κρήτης ἀρκούντως κατέδειξε τὴν ἀνάγκην τῆς ναυτικῆς δυνάμεως· ἐν αὐτῇ ἡ ἐλληνικὴ ἀνδρία, ὁ πατριωτισμὸς καὶ ἡ γενναιότης ἐκ νέου διέλαμψαν, ὥς οἱ ναυτικοὶ Ἕλληνας, οὐ μόνον διὰ τῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Πανελληνίου, τῆς Ὑδρας καὶ τοῦ Ἀρκαδίου, ἀλλὰ καὶ διὰ μικρῶν ἔτι ἱστιοφόρων πλοίων ἐματαίωσαν τὰ σχέδια τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν πολυαριθμῶν τουρκικῶν ἀτμοκινήτων πλοίων. Καὶ οἱ μὲν ἀπανταχοῦ τῆς ὑψηλίου εὐρισκόμενοι Ἕλληνας, θεωροῦντες ὅτι διὰ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως δύναται ἡ Ἑλλάς νὰ φθάσῃ τὸν προορισμὸν τῆς καὶ ἐπιθυμοῦντες τὴν συγκρότησιν ἔθνικοῦ στόλου ἐξεδήλωσαν τὴν εἰς τοῦτο ἐπιθυμίαν των. Οἱ δὲ πολῖται τῶν Ἀθηνῶν ἐνθαρρυνόμενοι ἀπὸ τὸ γενικὸν αἶσθημα τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων, θεωροῦντες δὲ ὅτι ἡ κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐθνικὴν ἀνάγκην, τοῦ νὰ καταρτίσῃ στόλον ἕνεκα τῆς ἀρχηματίας, συνήλθον εἰς συνέλευσιν καὶ ἐξελέξαντο Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς σχηματισμὸν ἔθνικοῦ στόλου. Ἡ Κεντρικὴ αὕτη Ἐπιτροπὴ κατὰ τὸ καταστατικὸν τῆς διώρισε κατὰ τόπους εἰδικὰς ἐπιτροπὰς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ κράτους πρὸς ἐγγραφὴν μετόχων. Ἐπραξε δὲ τοῦτο πεποιθυῖα εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων, ὅστις κατῴρθωσε μέγιστα πράγματα ὅτε ὑπὸ βαρυτάτην δουλείαν διετέλει τὸ ἔθνος. Δὲν ἐλησπόνει τὸν πατριωτισμὸν τῶν Καπλιανῶν, τῶν Ζωσιμαῶν, τῶν Βαρβακῶν καὶ τόσων ἄλλων, οἵτινες ἐδαπάνησαν ἀφειδῶς τὰ χρήματά των πρὸς φωτισμὸν τοῦ ἔθνους, ὅπως διὰ τοῦ φωτισμοῦ τὸ προστοιμάσῃ εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν του. Ὅτε ὁ Ῥήγας ἔκαμε βῆμα πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους διὰ τοῦ

σχηματισμοῦ τῆς μυστικῆς ἐταιρίας, αὐτῆς μὲν καὶ οἱ συνέταιροί του ἀπώλεσθησαν, ὁ δὲ σπόρος δὲν ἐξηφανίσθη, διότι μετὰ ταῦτα οἱ σχηματίσαντες τὴν φιλικὴν ἐταιρίαν Ἀναγνωστόπουλος, Ξάνθος, καὶ Τζακκάλωφ, καὶ οἱ ἀπανταχοῦ ἐταιρίσται καταβάλοντες ζήλῳ πατριωτικῷ τὰ χρήματά των προπαρεσκεύασαν τὸ ἔθνος, ἡ δὲ μεγάλη γενεὰ τοῦ 1821 κηρύξασα τὴν ἐπανάστασιν δὲν ἐφείσθη οὔτε χρημάτων οὔτε αἵματος, οὔτε ιδιοκτησίας, ἀλλὰ τὰ προσέφερον ὅλα ὀλοκαύτωμα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος. (Παραλείπω τὰς μεγάλας χρηματικὰς συνεισφορὰς ὅσας προσέφερον οἱ ὁμογενεῖς εἰς τὰ φιλανθρωπικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλλάδος.)

Ὅλοι οἱ ἔνδοξοι ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἱ δαπανήσαντες τὰ χρήματά των, οἱ κινδυνεύσαντες καὶ ἀπωλεσθέντες διὰ τὸν μέγαν καὶ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν παράτολμον πατριωτισμὸν των ἀπελευθέρωσαν τὴν Ἑλλάδα, τὰ δὲ ὀνόματα αὐτῶν ἐνεγράφησαν εἰς τὰς ἀθανάτους σελίδας τῆς νέας ἱστορίας αὐτῆς. Οὗτοι ἐμόχθησαν καὶ ἐκινδύνευσαν μὲ σκοτεινὴν ἐλπίδα καὶ ἐπέτυχον, ἐν ᾧ οἱ σήμερον θὰ καταβάλουν μὲ βεβαιότητα.

Οἱ ἀπανταχοῦ ὁμογενεῖς βέβαιον ὄντες ὅτι ἄνευ στόλου ἡ Ἑλλὰς δὲν φθάνει εἰς τὸν προορισμὸν της, μόλις ἤκουσαν τὸν σχηματισμὸν τῆς ἐν Ἀθήναις Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦ νὰ συλλέξῃ συνεισφορὰς πρὸς καταρτισμὸν στόλου Ἐθνικοῦ, πατριωτικῷ ζήλῳ κινούμενοι ἔπεμψαν οὐχὶ εὐκαταφρονήτους χρηματικὰς ποσότητας πρὸς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν, ἥτις ἐνέγραψεν αὐτοὺς εἰς τὸ γενικὸν Μητρώον, ὄνομα, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, διαμονὴν, ἐπαρχίαν ἢ ἐπικράτειαν, τὸν ἀριθμὸν τοῦ καταλόγου, τὴν χρονολογίαν τῆς ἐγγραφῆς, τὸ ποσὸν τῆς συνδρομῆς, ἐκτάκτου ἢ τακτικῆς οὔσης, καὶ ἀπέστειλε τὸ διπλότυπον ἐνὸς ἐκάστου κατὰ τὸ 9 ἄρθρον τοῦ καταστατικοῦ αὐτῆς. ἵνα δὲ διακρίνῃ τὴν μνήμην ἐκάστου, ἐχορήγησε διπλώματα, εἰς μὲν τοὺς προσεγεγόντας κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ καταστα-

τικοῦ δραχ. 4,000 δίπλωμα τοῦ μεγάλου εὐεργέτου, εἰς δὲ τοὺς προσενεγκόντας δραχ. 1,000 τὸ τοῦ εὐεργέτου, εἰς δὲ τοὺς προσενεγκόντας ἔλαττον τῶν δραχ. 1000 μέχρι τῶν 12 τὸ τοῦ μετόχου, ἢ τοῦ δωρητοῦ, καθ' ἃ κατὰ τὴν ἐκούσιον συνεισφορὰν του ἐνεγράφη. Τίς δὲν θέλει ἐπαινέσει τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων τούτων ; καὶ τίς Ἕλληνα δὲν θέλει τοὺς μιμηθῇ ;

Οἱ πρόγονοι ἡμῶν διὰ τοῦ πατριωτισμοῦ των ἔδωκαν πρότυπα παραδείγματα εἰς τὴν ἱστορίαν διὰ τοὺς λόγους τοῦ Θεμιστοκλέους, ὅστις ἔλεγεν, « ἔχομεν γῆν καὶ Πατρίδα, ὅταν ἔχωμεν πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν. » Συναισθανθέντες τὴν ἀλήθειαν ταύτην οἱ πρόγονοι ἡμῶν προσδιώρισαν τὸ προῖον τοῦ μεταλλείου τοῦ Λαυρείου (ἀγαθῇ τύχῃ τὸ Λαύρειον ὑπάρχει ἤδη) ὑδιένειμαν εἰς ὄφελός των καὶ κατεσκεύασαν πλοῖα. Οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων, οἱ σήμερον Ἕλληνες, συναισθανθέντες καὶ αὐτοὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος, συνεισφέρουν ἕκαστος καὶ ἐκ τοῦ περισσεύματος καὶ ὑστερήματος διὰ τὸν σχηματισμὸν αὐτοῦ. Πόσον ὑπέρτερος θέλει θεωρηθῇ εἰς τὴν ἱστορίαν ὁ πατριωτισμὸς τῶν ἀπογόνων τοῦ τῶν προγόνων ; διότι ἐκεῖνοι μὲν ἀφῆκαν ὅ,τι ἐξ ὠφελείας ἐλάμβανον, οὗτοι δὲ δίδουν ὅ,τι μάλιστα ἔχουν.

Τὰ εἰσπραττόμενα χρήματα ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ κατέθει ἐπὶ τόκῳ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν. Θεωρήσασα τὰς κατεπειγουσὰς ἐθνικὰς ἀνάγκας, καὶ τὰς γενομένας ἐκτάκτους συνεισφορὰς διὰ τὴν Κρήτην, διὰ τὴν Ἥπειρον καὶ Θεσσαλίαν, διὰ τοὺς παθόντας ἐκ τῶν σεισμῶν, τὴν νέκρωσιν τοῦ ἐμπορίου, τοὺς ἐπιβληθέντας φόρους, τὴν ἀνάγκην τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ ἐθνικοῦ δανείου, καὶ τὴν ἀχρηματίαν, εἰδοποίησε διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Ἀπριλίου 1867 ἐγγράφου της τὰς εἰδικὰς Ἐπιτροπὰς, ὅτι ἔνεκα τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν δὲν παρήχθησαν αἱ προσδοκώμεναι ὠφέλεια· δὲν ἐπέσπευσε δὲ τὰς ἐργασίας της ἵνα μὴ γίνῃ πρόσκομμα εἰς τὰς ἐθνικὰς ἀνάγκας. Πολλοὶ Ἐπιτροπαὶ ἔγραψαν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν, ὅτι καὶ αὐταὶ ἐπὶ

τοῦ παρόντος ἀνέβαλλον τὰς ἐνεργείας τῶν ἑνεκα αὐτῶν τῶν κατεπειγουσῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν, τὴν ἐνεθάρρυνον ὅμως νὰ διατηρηθῇ διδούσαι εἰς αὐτὴν χρηστάς ἐλπίδας, ὅτι μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ἐθνικῶν τούτων ἀναγκῶν θὰ συλλέξωσι γενναίως συνεισφορὰς ὅπερ ἐλπίζει στηριζομένη εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν εἰδικῶν Ἐπιτροπῶν, δηλαδὴ ὅτι μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν, ὁ πατριωτισμὸς τῶν Ἑλλήνων θέλει συντελέσει τὰ μέγιστα εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἐθνικοῦ στόλου. Ἐντούτῳ, αἱ εἰδικαὶ αὗται ἐπιτροπαὶ καὶ κατὰ τὰς ἐθνικὰς ταύτας ἀνάγκας πέμπουσιν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν καταλόγους μετόχων, καὶ χρηματικὰς συνεισφορὰς.

Πολλοὶ φρονοῦσι ὅτι διὰ τὰς ἐπικειμέναις ἐθνικὰς ἀνάγκας εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ταχεῖα τοῦ ἐθνικοῦ στόλου συγκρότησις, καὶ ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο δύναται νὰ κάμῃ ἡ κυβερνήσις ἐκ τοῦ δανείου, καὶ ἀπὸ τοῦς πόρους τοῦ δημοσίου ταμείου. Εὐχῆς ἔργον ἦτο ἐὰν τοῦτο κατωρθοῦτο δι' αὐτῶν· ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ σκοπὸς αὐτῶν καθίσταται ἀπραγματοποίητος, διότι γνωρίζουσι πάντες τὴν ἀνέχειαν τοῦ Ταμείου, καὶ ὅτι καὶ τοὶ δάνειοι καὶ φόροι ἐπέψηφίσθησαν παρὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας οὔτε τὸ δάνειον καθολοκληρίαν ἐπραγματοποιήθη, οὔτε αἱ εἰσπράξεις τοῦ ταμείου ἠϋζήθησαν, καὶ ἑνεκα τῆς ἀχρηματίας ταύτης χρήματα ὅσα ἀναγκαιοῦν δὲν ὑπάρχουν. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑπάρχουν ἡ ναυπηγία, ἡ πρόβλεψις ἀτμοπλοίων δὲν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ εἰς μικρὸν χρονικὸν διάστημα. Εὐχομαι τὴν πραγματοποίησιν τοῦ δανείου καὶ κατὰ τὸν νόμον τὰ $\frac{2}{3}$ τοῦτέστι 13 ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ἡ καὶ περιπλέον, νὰ δαπανηθῶσι διὰ κατασκευὴν ἀτμοπλοίων. Ἀλλὰ καὶ πάλιν οὔτε στόλον ἀξιόμαχον, οἷον ἀπαιτεῖ ἡ ἐθνικὴ ἀνάγκη, δύνανται αὐτὰ νὰ συγκροτήσωσιν, οὔτε τὸν ναύσταθμον νὰ ἐφοδιάσωσιν, οὔτε εἰς μικρὸν χρόνον διάστημα, ὡς προσδοκῶσιν οἱ ἐπιθυμοῦντες, αὐτὸν νὰ ἰδῶσι ναυπηγημένον, ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ. Παράδειγμα ἔστω, αἱ κυβερνήσεις τῶν ναυτικῶν ἐθνῶν, αἵτινες ἔχουσι χρήματα· αὗται τοὺς

στόλους των δὲν τοὺς ναυπηγοῦσιν ἐν καιρῷ ἀνάγκης, ἀλλὰ ναυπηγοῦσι πλοῖα βαθμηδὸν καὶ τὰ διατηροῦσι εἰς τοὺς ναυ-
στάθμους των, ὅταν δὲ ἐπέλθῃ ἡ ἀνάγκη τὰ ἐτοιμάζουσι καὶ
τὰ ἀποστέλλουσιν εἰς τὰς ἐκστρατείας. Ὅθεν καὶ ἡ ἡμετέρα κυ-
βέρνησις ἵνα συγκροτήσῃ στόλον ἀπαιτεῖται νὰ ναυπηγῇ ἢ νὰ
ἀγοράζῃ ἀτμόπλοια βαθμηδὸν, νὰ τὰ διατηρῇ εἰς τὸν ναύσταθ-
μον καὶ νὰ ἐφοπλίξῃ αὐτὰ ἐν καιρῷ ἀνάγκης.

Ἡ κυβέρνησις ἀπέστειλεν εἰς Ἀγγλίαν ἀξιωματικούς τοῦ ναυ-
τικοῦ. Τὸ κοινὸν συχνὰ μαθηάνει ἀπὸ τὰς ἐλληνικὰς ἐφημερί-
δας ὅτι ἀγοράζονται, ἢ ναυπηγῶνται ἀτμόπλοια θωρακωτά,
τρία ἢ καὶ τέσσαρα, εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἄλλοτε εἰς Ἀμερικὴν.
Παρῆλθον ὅμως ἱκανοὶ μῆνες ἀπὸ τῆς ἀποστολῆς τῶν ἀξιωμα-
τικῶν καὶ οὐδενὸς εἰσέπει πλοίου πρόβλεψις ἢ ναυπηγία ἐνηρ-
γήθη. Οἱ ὑπουργικοὶ λέγουσιν ὅτι εἰς Ἀγγλίαν ναυπηγοῦνται δύο
θωρακωτά, καὶ ὅτι ἡ κυβέρνησις ἔπεμψε ἐκεῖ πίστωσιν 140
χιλ. Λ. Στερ. εἴθε νὰ ἀληθεύσουν τὰ διαφημιζόμενα ταῦτα.

Οἱ πολῖται τοῦ Πειραιῶς, τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τῆς Σύρου ἅμα
εἶδον τὰ Ὄθωμανικὰ πλοῖα κατασκοπεύοντα τοὺς λιμένας των,
διὰ τὸ Πανελλήνιον καὶ Ἀρκάδιον ἐκυριεύθησαν ἀπὸ ἀθυμίας
καὶ δικαίαν ἀγανάκτησιν, φωνάζοντες ὅλοι «στόλον, στόλον, ἐάν
εἴχομεν, ἠθέλαμεν τιμωρήσει τὴν αὐθάδειαν τῶν βαρβάρων»
ὅπου δὲ ἠκούσθη ἡ κατασκόπευσις αὕτη τῶν ἐλληνικῶν λιμένων
παρὰ τῶν Ὄθωμανικῶν πλοίων, με ἀγανάκτησιν «στόλον, στόλον»
ἔλεγον ὅλοι οἱ ὁμογενεῖς. Ναι, ἐὰν ἡ Ἑλλὰς εἶχε στόλον, τὰ
Ὄθωμανικὰ ἀτμόπλοια δὲν ἐδύναντο νὰ κατασκοπεύσωσι τοὺς
ἐλληνικοὺς λιμένας, καὶ ἐὰν ἔπραττον τὸ τοιοῦτον, ἡ Ἑλλὰς ἤ-
θελε τιμωρήσει τὴν βάρβαρον ἀλαζονίαν των, οἱ δὲ ὑπουργοὶ
τῆς Πύλης ἃς κατήγγελλον τὴν πρᾶξιν ταύτην εἰς τοὺς ὑπουρ-
γοὺς τῆς Ἀγγλίας νὰ δικάσουν αὐτὴν ὡς παραβίασιν τοῦ διε-
θνοῦς δικαίου.

Ἡ κυβέρνησις λοιπὸν ἐὰν ὠδηγεῖτο ἀπὸ τὸ γενικὸν ἐθνικὸν
αἷσθημα καὶ ἀπὸ τὰς κατεπείγουσας ἐθνικὰς ἀνάγκας, ἅμα εἶδεν

ὅτι αἱ ἐγγραφαὶ μετοχῶν τοῦ δανείου ἀρκοῦσι πρὸς ἀγορὰν πο-
 λεμικοῦ ἀτμοπλοίου, ὥφειλε νὰ παραγγείλῃ πάραυτα τὴν πρόβλε-
 ψίν του, καὶ νὰ σκεφθῇ πατριωτικῶς, τούτέστι ἐπειδὴ καὶ τὰ
 χρηματικὰ μέσα δὲν τὴν ἐπαρκοῦν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν σωτήριο
 καὶ ἐθνικὸν σκοπὸν τοῦ στόλου, νὰ προσλάβῃ ἐπικουρίαν τὴν
 γενικὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἔθνους, καὶ νὰ διατάξῃ τὰς ἐντὸς καὶ
 ἐκτὸς τοῦ κράτους ἀρχὰς νὰ ἐνθαρρύνωσι, νὰ προτρέψωσι, νὰ
 παρακινήσωσι τοὺς ὁμογενεῖς νὰ προσφέρῃ ἕκαστος τὴν ἐκούσιον
 συνεισφοράν του εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς σχη-
 ματισμὸν ἐθνικοῦ στόλου, αὕτη δὲ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ
 14 ἄρθρου τοῦ καταστατικοῦ τῆς νὰ προσφέρῃ τὸ συναχθησά-
 μενον χρηματικὸν κεφάλαιον εἰς τὴν κυβέρνησιν πρὸς συμπλή-
 ρωσιν τῆς προβλέψεως τοῦ ἀτμοπλοίου. Οἱ ἐντὸς λοιπὸν καὶ
 ἐκτὸς τοῦ κράτους Ἕλληνες θεωροῦντες τὴν κυβέρνησιν συμβα-
 δίζουσιν μὲ τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν, ὅτι τὰ χρήματά των δα-
 πάνωνται ἐπ' ἀγαθῷ σκοπῷ τῆς Πατρίδος, εἰς μὲν τὸ δάνειον
 ἤθελον λάβῃ περισσοτέρας μετοχάς, τὰς δὲ ἐκούσιους συνεισ-
 φοράς των ἤθελον αὐξήσῃ, οὕτω δὲ συμπληρουμένου χρηματικοῦ
 κεφαλαίου προβλέψεως ἀτμοπλοίου, νὰ διατάττῃται πά-
 ραυτα παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἡ πρόβλεψις αὐτοῦ. Τὴν πορείαν
 ταύτην ἐξακολουθοῦσαι Κυβέρνησις καὶ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ μέ-
 χρι τῆς συμπληρώσεως τῶν δύο τρίτων τοῦ δανείου, ἤθελον ἀγο-
 ράσῃ ἀτμόπλοια ἱκανά. Ὅπως δὲ συμπληρωθῇ ὁ πρὸς σχημα-
 τισμὸν ἱκανὸς ἀριθμὸς ἀτμοπλοίων διὰ στόλον, ἡ μὲν κυβέρ-
 νησις νὰ θέτῃ εἰς τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν ἑκατομμύριά
 τινα εἰς ἀγορὰν ἀτμοπλοίων, ἡ δὲ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ προσ-
 φέρῃ τὰς ἐκούσιους συνεισφοράς τῶν Ἑλλήνων· τοιοῦτοτρόπως
 ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἀποκτᾷ ἡ Ἑλλὰς στόλον ἐθνικόν.

Ἰνα γίνηται ἀγορὰ ἀτμοπλοίων καταλλήλων πρὸς τὸν σκοπὸν
 τὸν πολεμικόν (διότι ὀλίγα τὰ χρήματα καὶ πρέπει νὰ δαπανῶν-
 ται ὅπου δεῖ, καὶ ὅπως δεῖ) ἡ κυβέρνησις ὀφείλει προηγουμένως
 μετὰ πολλὰς ἐρεῦνας καὶ πληροφορίας ν' ἀποφασίζῃ α) τὴν ἀ-

γοράν τοῦ ἀτμοπλοίου θωρακωτοῦ, ἢ ξυλίνου· β) τὸ μέγεθος αὐτοῦ γ) τὴν δύναμιν τῆς μηχανῆς καὶ δ) τὸν ὀπλισμὸν τῶν πυροβόλων.

Ἡ κυβέρνησις διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὸ ἔθνος ἐπεψήφισε δάνεια καὶ φόρους, ἄπορον δὲ εἶναι πῶς δὲν ἐσκέφθη νὰ διατάξῃ τὰς ἀρχάς της καὶ νὰ προσλάβῃ ὡς ἐπιβοηθητικὸν μέσον τὴν ἐκούσιον ἐθνικὴν συνεισφοράν τὴν προσφερομένην, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ πρὸς διαιωνίσιν τῶν προσενεγκόντων (ὡς ἐξέθεσα προηγουμένως), χορηγεῖ εἰς αὐτοὺς διπλώματα καὶ ἀναγράφει μεγάλας εὐεργέτας· εἰς διαιωνίσιν δὲ τῶν προσενεγκόντων πλέον τῶν τετρακισχιλίων δραχμῶν, ἐπειδὴ καὶ τὸ καταστατικὸν αὐτῆς δὲν προβλέπει πέραν τούτων, φρονῶ, καλὸν, ν' ἀναγερθῇ εἰς τὴν τετράπλευρον ἐκ μαρμάρου λευκοῦ εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Πανεπιστημίου, ἢ ὅπου ἄλλου ἐγκριθῇ, καὶ νὰ ἐγγράφωνται τῶν δωροδότην ἢ κληροδοτούντων μεγάλας χρηματικὰς ποσότητας τὰ ὀνόματα χρυσοῖς γράμμασιν. Ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς τῆς στήλης νὰ ἐγγράφωνται τὰ ὀνόματα τῶν φιλελλήνων τῶν προσενεγκόντων ὡσαύτως μεγάλας χρηματικὰς συνεισφοράς χρυσοῖς γράμμασιν. Ἐπὶ δὲ τῆς τρίτης νὰ ἐγγραφῇ χρυσοῖς γράμμασιν αἰδίοις εὐγνωμοσύνη εἰς τοὺς προσενεγκόντας τὸν ὅβολόν αὐτῶν εἰς τὴν πρόβλεψιν τῶν ἐξῆς ἐθνικῶν πλοίων (σημειοῦνται τὰ ὀνόματα αὐτῶν).

Προσέτι ὅπως ἀποκατασταθῇ ὁ στόλος ἀξιόμαχος ἀπαιτοῦνται ἀξιωματικοὶ ἐπιστήμονες, καὶ πληρώματα ἐξησκημένα εἰς τὴν πολεμικὴν τάξιν καὶ πειθαρχίαν διότι ἄνευ ταύτων, ὅσα καὶ ἂν ᾖναι μεγάλα τὰ σκάφη τῶν ἀτμοπλοίων, ἀξιόμαχος στόλος δὲν ἀποτελεῖται.

Πολλοὶ τῶν ἐλληνικῶν ἐφημερίδων, οἷον ἡ Ἡμέρα, ἡ Κλειώ, ἡ Ἴρις, ἡ Ἐλπίς, τὸ Μέλλον, ἡ Νέα Γενεά, ἡ Αὐγὴ, καὶ ἡ Ἀλήθεια ἐγράψαν περὶ τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου, περὶ ἐξασκήσεως πληρωμάτων καὶ ἐκπαιδεύσεως ἀξιωματικῶν. Ὁ δὲ ἰατρός Κ.

Ἀφεντούλης καὶ ἀναφορὰν εἰς τὴν Βουλὴν ἔδωκεν καὶ ἴδια ἄρθρα εἰς τὰς ἐφημερίδας ἔγραψεν· ἡ κυβέρνησις ὅμως ὡς ἀναξίως λόγου τὰς δημοσιευθείσας γνώμας ἐθεώρησε, καὶ οὔτε ἡ ἰδίᾳ τί ἀφ' ἐαυτῆς ἐνῆργησεν.

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ ἡ ἐξάσκησις τῶν ναυτῶν δὲν γίνονται ὅταν ἐπέλθῃ ἡ ἐποχὴ τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ προπαρασκευάζονται πρὸ χρόνων.

Περὶ ἐκπαιδεύσεως ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ, καὶ περὶ ἐξασκήσεως τῶν ναυτῶν Ἑλλήνων, ἐξέθεσα γνώμην τινὰ εἰς τὸν πρόλογον τοῦ Β. Τόμου τοῦ περὶ Ψαρῶν συγγράμματός μου, λέγων τὰ ἑξῆς.

Ἐκπαίδευσις Ἀξιωματικῶν.

«Ἐπειδὴ καὶ τὸ βασιλικὸν ναυτικὸν ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ ἐθνικὸν καὶ οὐχὶ προνομιοῦχον, τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ νέους ναυτικούς, οὐ μόνον ἀπὸ τὰς παραλίους πόλεις, κατὰ τὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς μὴ παραλίους πόλεις τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ ἐκπαιδεύῃ αὐτοὺς ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος· ὅσας δὲ πρόκειται νὰ πέμψῃ ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ νὰ σπουδάσωσιν ἀνώτερα μαθήματα, πρέπει νὰ τοὺς πέμψῃ διὰ συναγωνισμοῦ καὶ νὰ προσδιορίξῃ νεκάστω τον κλάδον τῆς ναυτικῆς ἐπιστήμης εἰς ὃν θὰ ἐκπαιδευθῇ.»

Ἰδοὺ καὶ περὶ ναυτῶν τί ἔλεγον.

Ἐξάσκησις τῶν ναυτῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν πολεμικὴν τάξιν καὶ πειθαρχίαν.

«Πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν εἰρημένων, ἡ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἐπιψηφίσῃ τὸν περὶ ναυτικῆς ἀπογραφῆς νόμον διὰ νὰ καταγραφῶσιν ὅλοι οἱ εἰς τὰς παραλίους πόλεις τὸ ναυτικὸν ἐπάγγελμα μετερχόμενοι Ἕλληνας, ἐκ τῶν ὁποίων νὰ συγκροτηθῶσι τὰ πληρώματα τῶν βασιλικῶν πλοίων καὶ νὰ γυμνάζωνται εἰς τὸ πυροβολεῖν καὶ εἰς τὴν τάξιν καὶ πειθαρχίαν, ὁ δὲ μισθός

«αὐτῶν νὰ μὴν ᾔναι ὡς τῶν ἤδη προσερχομένων εἰς τὰ πληρώ-
 «ματα τῶν βασιλικῶν πλοίων κληρούχων ναυτικῶν δραχ. 6,
 «ἀλλὰ νὰ προσδιορισθῇ διὰ τοῦ νόμου ὡς Γ. τάξεως αὐτοῦ
 «καὶ νὰ κανονισθῶσιν οἱ προβιβασμοὶ των, πρὸς δὲ καὶ ν' ἀπο-
 «νεμηθῶσιν εἰς αὐτοὺς τὰ πλεονεκτήματα τοῦ νόμου τῶν ναυ-
 «τικῶν συντάξεων. Μετὰ δὲ τὴν λήξιν τῆς θητείας των, νὰ
 «καταγράφωνται εἰς τοὺς ἐλέγχους καὶ νὰ τίθενται ἐν ἐφε-
 «δρεῖᾳ, προσκκαλούμενοι ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν ὑπηρε-
 «σίαν ὅτανκίς ἢ χρεῖα τὸ καλέσει. Διὰ νὰ ἐπεκταθῇ δὲ εἰς
 «ὅλους τοὺς ναυτικούς τὸ πολεμικὸν πνεῦμα, νὰ διατάττη τὸ
 «ὕπουργεῖον τῶν ναυτικῶν τὰ εἰς ἐνέργειαν βασιλικά πλοῖα,
 «ἅπαξ ἢ δις τοῦ ἔτους νὰ προσορμίζωνται εἰς τοὺς λιμένας τῶν
 «παραλίων πόλεων, καὶ ὅσοι τυχαίως εὐρίσκωνται ναυτικοί,
 «νὰ εἰσέρχωνται ὑποχρεωτικῶς εἰς τὰ πλοῖα καὶ νὰ γυμνά-
 «ζωνται. εἰς τὸ πυροβολεῖν καθ' ἡμέρας προσδιορισμένας παρὰ
 «τοῦ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργείου· ἡ ὑπηρεσία των δὲ αὕτη
 «θέλει σημειοῦται εἰς τοὺς ἐλέγχους τῶν λιμεναρχείων καὶ θέ-
 «λουν λαμβάνει ἐπιμίσθιον προσδιορισθησόμενον παρὰ τοῦ ὑ-
 «πουργείου τῶν ναυτικῶν δι' ὅσας ἡμέρας ἐγυμνάσθησαν.»

«Τὸ αὐτὸ ὕπουργεῖον θέλει διαγράψει τὴν ἡλικίαν καθ' ἣν
 «γίνονται δεκτοὶ καὶ καταγράφονται εἰς τὰ μητρώα, καθὼς
 «καὶ τὴν ἡλικίαν καθ' ἣν ἀποχωροῦσι καὶ διαγράφονται ἀπὸ
 «αὐτά.»

Φρονοῦσι πολλοὶ ὅτι ἡ γύμνασις τῶν ναυτῶν Ἑλλήνων εἶναι
 καταλληλότερον νὰ γίνηται διὰ τῶν βασιλικῶν πλοίων, τοῦ-
 τέστιν τὰ βασιλικά πλοῖα νὰ τίθενται ὅλα εἰς ἐνέργειαν διὰ ν'
 ἀποκοτῶν πείραν οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ τὰ πληρώματα ἐξάσκη-
 σιν. Ὅσον ἐπιτυχὴς καὶ ἂν θεωρηθῇ ὁ τρόπος οὗτος, κατ' ἐμὲ
 εἶναι δαπανηρὸς καὶ ἀκατάλληλος, διότι θὰ τίθενται πλοῖα
 εἰς ἐνέργειαν πλείονα ἀπ' ὅσα ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν δημόσιον
 ὑπηρεσίαν καὶ θὰ γίνηται πολλὴ χρηματικὴ δαπάνη εἰς τοὺς
 ἀξιωματικούς καὶ τὰ πληρώματα, καὶ εἰς τὰ πλοῖα διὰ τὴν

συντήρησιν αὐτῶν καὶ τὸν ἐφοπλισμὸν, ἐν ᾧ ἡ ἐξάσκησις τῶν ναυτῶν θὰ γίνηται εἰς ὀλιγωτέρους. Κατὰ τὸν παρ' ἐμοῦ προτεινόμενον τρόπον τοῦ ν' ἀπέρχονται τὰ εἰς ἐνέργειαν βασιλικά πλοῖα κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ ὑπουργείου εἰς τοὺς λιμένας τοῦ Κράτους νὰ προγυμνάζουν τοὺς ναύτας, προσγίνεται οἰκονομία δαπάνης τῆς συντηρήσεως τῶν πλοίων καὶ τοῦ ἐφοπλισμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν πληρωμάτων, ἡ δὲ ἐξάσκησις γίνεται εἰς περισσοτέρους· καὶ ἐὰν π. χ. εἰς τὸ ἔτος τὰ Β. πλοῖα εἰς τοὺς διαφόρους λιμένας ἐγύμνασαν ναύτας 600 καὶ εἰργάσθησαν εἰς τὴν ἐξάσκησιν των ἡμέρας ἐργασίμους εἴκοσι χιλιάδας, ἂν κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν πληρωθῇ ἐκάστη ἐργασία ἡμέρα εἰς κάθε ναύτην δραχμὰς δύο ἐπιμίσθιον ἄνευ ἄλλης ἀποδοχῆς, ἡ δαπάνη αὕτη ἀναβαίνει εἰς δραχ. 40 χιλ. Μὲ τοιαύτην ἐλαχίστην ποσότητα ἡ καὶ περιπλέον, ἡ ἐθνικὴ ὠφέλεια ἔσεται μεγίστη, διότι οὕτως εἰπεῖν, τὸ ἔθνος ἀποκτᾷ ἐθνοφυλακὴν ναυτικὴν, χωρὶς νὰ ὑποπίπτῃ εἰς περισπασμοὺς ἐκλογῶν, ὅπως συμβαίνουν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ ἀξιωματικῶν τῆς ἐθνοφυλακῆς τῆς ξηρᾶς, καὶ χωρὶς νὰ ὑπόκεινται οἱ δῆμοι καὶ τὰ ἄτομα εἰς ἔξοδα ὀπλισμοῦ καὶ ἱματισμοῦ. Ἀπερχόμενοι δὲ οἱ προγυμνασθέντες ναῦται εἰς ταξείδια ἐντὸς ἐμπορικῶν πλοίων θέλουν προγυμνάζει τοὺς ἄλλους ναύτας χάριν διασκεδάσεως, καὶ τότε ἡ ἐξάσκησις τῶν ναυτικῶν Ἑλλήνων ἔσεται κοινή.

Οἱ προγυμναζόμενοι ναῦται εἰς τὰ βασιλικά πλοῖα ὅσοι τυχὸν κατὰ τὴν ἐξάσκησιν βλαφθῶσιν, ἡ ἀποκατασταθῶσιν ἀνίκανοι δι' ὑπηρεσίαν, διὰ νόμου νὰ λαμβάνωσι τὴν σύνταξιν τοῦ βαθμοῦ των κατὰ τὸν περὶ συντάξεως ναυτικῶν νόμον, καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ ἐμπορικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου.

Τῶν προγυμναζομένων τούτων ἐπὶ τῶν βασιλικῶν πλοίων αἱ ἡμέραι, ὅσας δαπανήσει ἕκαστος εἰς τὴν ἐξάσκησιν του νὰ σημειοῦνται εἰς τοὺς ἐλέγχους τῶν λιμεναρχείων, ὡς εἶπον ἄνωτέρω, νὰ σημειωθῶσι δὲ καὶ εἰς τὰ φυλλάδια ἐκάστου· αἱ

ἡμέραι αὐταὶ νὰ ὀρισθῶσι διὰ τοῦ νόμου νὰ ὑπολογίζωνται εἰς τὸν χρόνον τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸν περὶ ἐμπορικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου νόμον.

Αἱ εὐργετικαὶ αὐταὶ διατάξεις εἰάν νομοθετηθῶσιν, ἤτοι ἡ μικρὰ χρηματικὴ ἀμοιβὴ τῆς ὑπηρεσίας των, ἡ ἀποκατάστασις των, ἂν τυχὸν βλαφθῶσι κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ αἱ ἡμέραι νὰ ὑπολογίζωνται εἰς τὸν χρόνον τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἐμπορικοῦ ἀπομαχικοῦ νόμου, θέλουσι καταστήσει τοὺς ναυτικούς εἰς τὴν ἐξάσκησιν προθύμους ἵνα ἐκπληρώσωσι τοῦ νόμου τὴν ὑποχρέωσιν.

Ἡ ἐκπαίδευσις ἀξιωματικῶν παρὰ τοῦ ὑπουργείου, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, ποτὲ δὲν θὰ συμπληρώσῃ τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν ἀξιωματικῶν εἰς τὰ πληρώματα τῶν βασιλικῶν πλοίων ἐν πολέμῳ, καὶ ἵνα μὴ ἐκ τῆς ἀνάγκης προσληθῶσιν ἐμποροπλοίαρχοι ἄπειροι ὀλοτελῶς ναυτικῶν γνώσεων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν (ἐμποροπλοίαρχοι νέοι Ψαριανοὶ πατριωτικῶς ζήλω μοι ἐξέθεσαν τὴν ἐπιθυμίαν των, τοῦ νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸν γενησόμενον πόλεμον, πέπεισμαι δὲ ὅτι τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην ἔχουσι καὶ πολλοὶ ἐμποροπλοίαρχοι τῶν ἄλλων ναυτικῶν πόλεων) τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν εἶναι καλὸν νὰ ἐκδώσῃ ἐγκυκλίους εἰς τοὺς πλοίαρχους τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ, νὰ διδασκῶσιν ὅσοι θέλουσι ἰδίαις δαπάναις εἰς τὴν Εὐρώπῃν ναυτικὰς πολεμικὰς γνώσεις τῶν διαφόρων κλάδων τῆς ναυτικῆς ἐπιστήμης, οὗτοι δὲ διὰ ἀναφορᾶς των ν' ἀναγγεῖλουν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν τὴν ἐκπαίδευσίν των, τὸ ὑπουργεῖον δὲ τῶν ναυτικῶν νὰ καταχωρῇ τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς τὸ Μητρώον διὰ νὰ τοὺς προσκαλῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Οἱ θαλασσόβιοι οὗτοι ἄνδρες ἔχοντες τὴν πείραν καὶ τὴν θεωρίαν θέλουσι συντελέσει τὰ μέγιστα εἰς τὸν πόλεμον.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν διέταξε τὸ διευθυτήριον τοῦ ναυστάθμου καὶ προπαρασκεύασε τὸν δρόμονα «Μεσολόγγιον» καὶ τὸν μετέφερεν εἰς Περαιᾶ δι' ἐκπαιδευτήριον, ἵνα ἐκπαιδεύ-

θῶσι νέοι δόκιμοι. Τοιαύτη ἐκπαίδευσις νέων ἐπὶ πλοίου ἐν-
 ηργήθη πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἐδαπανήθησαν πολλαὶ χιλιάδες
 δραχμῶν διὰ τὴν προπαρασκευὴν καὶ συντήρησιν αὐτοῦ καὶ
 μισθοδοσίας ἀξιωματικῶν κτλ. καὶ ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ἐξῆλθον
 δόκιμοι ὑπὲρ τοὺς 15. Καὶ ὅμως ὡς μὴ κατάλληλον τὸ ἐκ-
 παιδευτήριον τοῦτο διελύθη. (Ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν δύνα-
 ται νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τριῶν ἐτῶν, καὶ τὰ ἐξοδα
 τοῦ δημοσίου διὰ νὰ ἴδῃ ἐὰν ᾖναι κατάλληλος). Ἀλλ' ἐὰν σή-
 μερον θεωρηθῇ ἡ ἐκπαίδευσις νέων ἐπὶ τοῦ πλοίου κατάλληλος,
 διὰ τὴν χρηματικὴν ὅμως ἀνέχειαν τοῦ δημοσίου εἶναι ἀκα-
 τάλληλος, διότι ἐκτὸς τῆς δαπάνης τῆς προπαρασκευῆς, τῆς
 συντηρήσεως τοῦ πλοίου, ἀξιωματικῶν, ὑπαξιωματικῶν καὶ ναυ-
 τῶν κτλ. εἶναι καὶ ἡ δαπάνη τῶν καθηγητῶν καὶ τόσων ἄλ-
 λων ἀναγκαίων ἅτινα δὲν ὑπάρχουν.

Ἀπὸ τὸ ἔτος 1834 μέχρι τοῦδε μεγάλη βαθμοφορία εἰς τὸ
 ναυτικὸν ἐγένετο, (ἐκτὸς ἐκείνης τῆς μεγάλης γενεᾶς τῶν ἀγω-
 νιστῶν,) ἥδη ὅμως τὸ ναυτικὸν ὀλίγους ἀριθμεῖ ἀξιωματι-
 κοὺς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἔτι ὀλιγωτέρους διὰ πόλεμον. Ταῦ-
 τα δὲν γράφω διὰ νὰ κατηγορήσω, διότι τὰ γινόμενα οὐκ
 ἀπογίνονται, γράφω ὅπως τὰ παρελθόντα γίνωσι διδακτικὸν
 μάθημα τοῦ ἐνεστῶτος. Εἶναι δὲ ἐπάναγκες οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ
 ναυτικοῦ νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸ στάδιον ἐκπαιδευμένοι.

Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν νέων, ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν νὰ ἐπι-
 ψηφίσῃ νόμον διὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, ὅστις νὰ προσ-
 διορίζῃ τὰ ἔτη τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰ προκαταρκτικὰ μα-
 θήματα, καὶ εἰς τὰ ἀνώτερα, καὶ τὰ ἔτη τῆς ἡλικίας τῶν προσ-
 λαμβανομένων νέων (ἡ ἡλικία τούτων νὰ ᾖναι οὐχὶ μικρότερα
 τῶν 12, οὔτε ἀνωτέρα τῶν 15). Ἐπειδὴ καὶ τὸ ἐκπαιδευτήριον
 πλοῖον ὡς φρονῶ, δὲν θὰ διατηρηθῇ διὰ νὰ ἐκπαιδευθοῦν οἱ
 νέοι, ἀλλὰ θὰ διαλυθῇ, ὡς διελύθη καὶ τὴ πρὸ ὀλίγου, καὶ
 ἐπειδὴ εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ οἱ νέοι νὰ ἐκπαιδευθοῦν τα-
 κτικώτερον καὶ διαρκέστερον, τὰ προκαταρκτικὰ μαθήματα νὰ

τὰ διδάσκονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τῶν εὐελπίδων καὶ κατ' ἔτος εἰς τὰς παύσεις ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν νὰ διατάσῃ τοὺς διδασκομένους νὰ ἐμβαίνουν εἰς τὰ ἐν ἐνεργείᾳ βασιλικά πλοῖα καὶ νὰ διδάσκωνται εἰς τὴν πρακτικὴν ναυτικὴν μετὰ δὲ τὴν περαίωσιν τῶν προκαταρκτικῶν μαθημάτων, ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν, διὰ συναγωνισμοῦ νὰ πέμπῃ εἰς τὴν Εὐρώπην ὅσους βούλεται διὰ νὰ ἐκπαιδευθῶσι τὰ ἀνωτέρω μαθήματα, καὶ νὰ προσδιορίζῃ ἐκάστῳ τὸν κλάδον εἰς ὃν θὰ ἐκπαιδευθῇ· τοὺς δὲ μένοντας ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν θέλει προσδιορίσει νὰ διδάσκωνται ἀνώτερα μαθήματα ἐπὶ πλοίων, ἢ ἀλλαχοῦ, ὅπου ἐγκρίνει. Τοιαύτη ἐκπαίδευσις ἔσεται οἰκονομικωτέρα εἰς τὴν δαπάνην τῶν καθηγητῶν, καὶ εἰς τ' ἀναγκαῖα, καὶ εἰς τὴν δαπάνην τῆς συντηρήσεως τοῦ πλοίου, μισθοδοσίαν κτλ. ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν εἶναι εἰς θέσιν νὰ συγκρίνῃ τὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἔξοδα, καὶ ἐκεῖνα τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς καὶ ν' ἀποφασίσῃ τὸν οἰκονομικώτερον καὶ καταλληλότερον τρόπον.

Κυβέρνησις πατριωτικὴ τοιοῦτοτρόπως ὤφειλε νὰ ἐνεργήσῃ τὴν πρόβλεψιν τῶν ἀτμοπλοίων διὰ τοῦ δημοσίου, καὶ διὰ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὰς συνεισφορὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ τὴν ἐξάσκησιν τῶν ναυτῶν καὶ εἰς μικρὸν διάστημα χρόνου ἡ Ἑλλὰς ἤθελεν ἔχει σόλον ἀξιόμαχον.

Εἰς τοὺς λέγοντας, ὅτι ἐκ τῆς δωδεκαδράχμου, καὶ παραλείποντας τὰς γενναίας ἐτησίας καὶ ἐκτάκτους συνεισφορὰς, οἷον ἀπὸ 100—1000 καὶ πλεον τούτων, ἐθνικὸς στόλος δὲν κατορθοῦται, ἀλλὰ διὰ τοῦ ψηφισθέντος δανείου καὶ τῶν φόρων, ἀπαντῶ ὅτι Κυβέρνησις κατὰ χρεὼς οὔσα, μὴ ἔχουσα τὰ χρηματικὰ μέσα τῆς συντηρήσεως, καὶ μὴ ἔχουσα πίστιν νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ δάνειον, κυβέρνησις ἥτις διὰ νόμου παραχωρεῖ τὴν ἐξουσίαν τῆς εἰς τὴν Τράπεζαν διὰ τὴν πραγματοποίησίν του δὲν δύναται νὰ παρασκευάσῃ τὸ ἔθνος διὰ πόλεμον κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ

θάλασσαν, ἀποκρίνομαι ὄχι καὶ μυριάκις ὄχι! Ἦδη δὲ περὶ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως τοῦ λόγου ὄντος, περὶ αὐτῆς καὶ μόνης ὁμιλῶ. Αἱ ὑπουργικαὶ ἐφημερίδες δημοσιεύουν ὅτι «ἀπεκτίσαμεν τρία ἀξιόλογα ταχύπλοα, ὅτι φθάνει μετ' ὀλίγας ἐβδομάδας ἐν πολεμικὸν κρεῖττον τοῦ ἀτμοδρόμονος, ὅτι ταχέως ἀποπερατοῦται ἡ κατασκευὴ καὶ ἡ ἐξάρτησις δύο θωρακωτῶν, καὶ αὐτὴν τὴν ὥραν κλείει ἡ συμφωνία διὰ τὴν ναυπήγησιν τριῶν ἄλλων πλοίων » καὶ κατόπιν τούτων δημοσιεύουσιν ὅτι ἡγοράσθη παρὰ τῆς κυβερνήσεως κανονιοφόρος ἐλικοκίνητος μεγάλης ταχύτητος 16-17 μιλίων τὴν ὥραν, παραγγελλεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως διαρκούντος τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ἀντὶ 11,000 λιρῶν, ἐνῶ ἐκόστισε 47,000 λιρ. καὶ ὅτι ὁ ἐφοπλισμὸς καὶ ἡ λοιπὴ ἀποσκευὴ αὐτοῦ ἐκόστισαν ἐτέρας 2,000 λιρῶν περίπου, φέρει δὲ 4 πυροβόλα νέας κατασκευῆς ἐν τῶν 200 λιτρῶν, 1 τῶν 100, καὶ τὰ δύο ὑπόλοιπα ὀλιγωτέρων, ὅτι ἡγοράσθη καὶ ἐτέρα κανονιοφόρος, σχεδὸν μὲ τὸν αὐτὸν ὅπλισμόν τῆς πρώτης πυροβόλων, καὶ ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν ἀπέστειλεν εἰς Ἀγγλίαν ἀξιωματικούς καὶ πλήρωμα νὰ τὰ μεταφέρωσι. Τοιαῦτα γράφουσιν αἱ ὑπουργικαὶ ἐφημερίδες ἰσχυρίζόμεναι ὅτι ἡ κυβέρνησις ἐκπληροῖ τὰς ὑποσχέσεις τῆς.

Παρατηρητέον ὅτι τῶν τριῶν ταχυπλοῶν ἡ ἀπόκτησις τὸ κοινὸν γινώσκει πῶς ἐνηργήθη, ὥστε ταῦτα δὲν πρέπει νὰ συγκαταλεχθῶσιν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν πολεμικῶν ἀτμοπλοίων τοῦ στόλου· τῶν δὲ ἀγορασθέντων, ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν οὐδεμίαν πληροφορίαν ἔδωκεν εἰς τὸ κοινὸν ἵνα γνωρίζῃ τὴν κατὰστασιν αὐτῶν, ἐκ τοῦ ὅπλισμοῦ ὅμως τῶν πυροβόλων, ὡς μὴ ἐπιστήμων ἀγνοῶ τὴν χρῆσιν τῆς μεγάλης βαρύτητος τῶν σφαιρῶν, λέγω δὲ ὅτι ἀπαιτεῖται χρῆσις ἐπιστημόνων, ὁ δὲ ὅπλισμός του ἐκ τεσσάρων πυροβόλων δὲν εἶναι κατάλληλος, διότι ὁ ἐχθρικός στόλος θὰ πολεμῇ τὸν ἐλληνικὸν μὲ πλοῖα μεγάλα καὶ πολλὰ, ἔχοντα καὶ πυροβόλα πολλὰ· ὁ δὲ Ἕλληνικὸς ἔχων ὀλιγώτερα πλοῖα καὶ ὀλιγώτερα κανόνια, ὅσον ὑπερτέρα καὶ ἂν ᾖ ἡ ἐπινοία, ἡ τόλμη καὶ ἡ ἀνδρεία τῶν ναυτικῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὴν τῶν Τούρκων, δὲν ἐξαρκεῖ, ἀλλὰ θέλει καὶ πλοῖα μὲ ἀνάλογα κανόνια. Τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπὸ σπουδαίαν σκέψιν παρὰ τῆς κυβερνήσεως· καταπλευσάντων δὲ τῶν ἀτμοπλοίων εἰς Πειραιᾶ θέλει ἐξετασθεῖ ἀπὸ εἰδήμονας ἐὰν ᾖναι κατάλληλα εἰς τὸν σκοπὸν τῆς συγκροτήσεως ἐθνικοῦ στόλου. Τῶν δὲ ἄλλων πέντε πλοίων ἡ ἀπόκτησις εἶναι ἐπὶ χάρτου, καὶ οὐχὶ πραγματικῇ, διότι τὸ κοινὸν γνωρίζει ὅτι τὴν

31 τοῦ παρελθόντος ἰουνίου τοῦ πραγματοποιηθέντος δανείου τὸ ποσὸν ἀνέβαιναν εἰς δραχ. 6,708,060, καὶ ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἔμεινον πέντε σχεδὸν ἑκατομμύρια καὶ ἂν πραγματοποιηθῇ ὅλον τὸ δάνειον, καὶ τὰ δύο τρίτα αὐτοῦ δαπανηθῶσι, δὲν ἐξαρκούσι διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν πέντε πολεμικῶν ἀτμοπλοίων θωρακωτῶν καὶ ξυλίων, διὰ τὸν ὀπλισμόν των καὶ τὴν πρόβλεψιν τῶν ἀναγκαίων πολυειδῶν πολεμικῶν ὑλῶν διὰ τὸν ναύσταθμόν. Ἀμφίβολος λοιπὸν μένει ἡ πραγματοποίησις τῆς προπαρασκευῆς τοῦ ναυτικοῦ καὶ ἂν τὰ πέντε ταῦτα ἀτμόπλοια ἀγορασθῶσι, μὲ αὐτὰ ἐσυγκροτήθῃ ὁ στόλος, καὶ ἔγινε ἡ προπαρασκευὴ τοῦ ναυτικοῦ; Ὀχι. Ἐνὸς ἑκάστου ὑπουργείου ἐρχόμενον εἰς τὴν ἐξουσίαν ὑπὸ τὸ πρόσχημα συνταγματικῆς Κυβερνήσεως, κυβερνᾷ φατριαστικῶς, ἐνὸς ἑκάστου διαγράφει σχέδιον τῆς κυβερνήσεώς του καὶ κηρύττει ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὅτι οἰκονομίας δὲν δύναται νὰ κάμῃ, οὔτε καθυστεροῦντα νὰ συνάξῃ, διὰ νὰ κυβερνήσῃ πρέπει νὰ ἐπιβάλλῃ φόρους καὶ κάμῃ δάνεια. Ἐτερον ὑπουργεῖον κηρύττει ὅτι οἰκονομίας θὰ κάμῃ καὶ καθυστεροῦντα θὰ συνάξῃ καὶ μὲ τὰ ἐνόντα θὰ ἐξισώσῃ τὸν προϋπολογισμόν, φόρους δὲ καὶ δάνεια θὰ ἐπιβάλλῃ διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὸ ἔθνος. Διάδοχον τούτου, διὰ προγράμματος κηρύττει τὴν κακὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου, τὴν χαλάρωσιν ὅλων τῶν κλάδων τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, τὴν ληστεϊαν πλεονάζουσιν ὡς νὰ ὑπῆρχεν μόνον ἐπὶ τοῦ προκατόχου του, καὶ ὡς νὰ μὴν κατεδιώκετο αὕτη ὑπ' αὐτοῦ, ὡς νὰ ἦτον τὸ κράτος εἰς ἀποσύνθεσιν καὶ ὅτι διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν τάξιν τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας ἀπαιτοῦνται φόροι καὶ δάνεια. Οἱ φόροι καὶ τὰ δάνεια ἐνομοθετήθησαν παρὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας καὶ ὅμως ἄδελον εἶναι τὸ διάδοχον αὐτοῦ ὑπουργεῖον ὅποιον ὑπουργικὸν πρόγραμμα θέλει φέρει. Τοιαῦτα κηρύττουσι τὰ ὑπουργεῖα ἀπὸ σκοποῦ διὰ νὰ κυβερνοῦν φατριαστικῶς, καὶ ἑκάστου ὑπουργεῖον νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸ προκατόχον αὐτοῦ καὶ νὰ ἀποδίδῃ τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τοῦ Κράτους εἰς αὐτὸ, οὕτω δὲ ὡς ἀντιπολίτευσις νὰ μεταχειρίζεται ἀνόσια μέσα ἵνα ῥίψῃ ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τοὺς ἀντιπάλους του. Ἡ δὲ δημοσιογραφία, ἡ μάλιστα τῶν παρεκτροπῶν τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως διαιρουμένη εἰς ὑπουργικὴν καὶ ἀνθυπουργικὴν, ἡ μὲν πρώτη ἐκθειάζει τὴν εὐημερίαν τοῦ ἔθνους, καὶ ἀποδίδει εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν ἐπαναστάσεις, κινήματα ὀχλαγωγικὰ κτλ. ἡ δὲ δευτέρα δημοσιεύει ὅλα τὰ ἐκντῖα ἕως οὗ ἔλθῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡ μερίς της,

ἀλλάζουσα ἐναλλάξ γλώσσαν κατὰ τὰ συμφέροντα τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἐκάστη. Ἡ δὲ προστατεύουσα δημοσιογραφία τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα, εἶναι φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ.

ὑπὸ τοιαύτης φατριαστικῆς κυβερνήσεως, τὸ ἔθνος οὐ μόνον δὲν θὰ τακτοποιηθῇ καὶ προπαρασκευασθῇ διὰ πόλεμον, ἀλλ' οὐδὲ θὰ δυνηθῇ νὰ ἐξέλθῃ τῆς ἀπελπιστικῆς ταύτης θέσεως, ἡ ὁποία προῆλθεν, ὡς νομίζω, ἐκ τοῦ καθιερωθέντος ἀξιώματος, τούτέστιν, ὅτι, « ὁ Βασιλεὺς βασιλεύει καὶ δὲν κυβερνᾷ. » Τὸ ἀξίωμα τοῦτο πιθανὸν εἰς ἄλλα ἔθνη νὰ ἐφαρμόζεται, εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅμως ἀπεδείχθη ἐπιβλαβὲς καὶ ἐπιζήμιον, διότι οἱ ἀνερχόμενοι πολιτικοὶ ἄνδρες, εἰς τὰς ὑπουργικὰς ἑδρας μὴ ἔχοντες τὰς ἀπαιτούμενας πολιτικὰς ἀρετὰς νὰ κυβερνήσουν μὲ ἀμεροληψίαν γίνονται ἀρχηγοὶ κομμάτων καὶ φατριῶν, ἵνα δὲ ὧσιν ἰσχυροὶ ἐπεκτείνουν τὸν φατριασμόν καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ καταπιέζουσι τοὺς ἀντιπάλους τῶν ὅπως διατηρηθῶσι δὲ εἰς τὴν ἐξουσίαν καταχρῶνται τὰ δημόσια χάριν τῶν Βουλευτῶν καὶ ἀποκτῶσι πλειονοψηφίαν τεχνητὴν· οἱ δὲ ὑπουργοὶ, πεποιθότες εἰς τὴν τεχνητὴν ταύτην πλειονοψηφίαν ἥτις θὰ ἐγκρίνῃ καὶ ἐπικυρώσῃ τὰς πράξεις τῶν, ἀδιαφοροῦν ἂν καταστρέφηται ἡ ὑπόληψις τοῦ ἔθνους, καὶ ἡ πίστις τῆς κυβερνήσεως· ἐπαίρονται μάλιστα, ὅτι κυβερνοῦν συνταγματικῶς. Συνταγματικὴ κυβερνήσις λέγεται ἡ ἀπολαμβάνουσα τὴν πλειονοψηφίαν τῆς Βουλῆς διὰ πατριωτικῶν ἔργων, καὶ δι' αὐτῶν κερδίζουσα τὴν πίστιν τοῦ ἔθνους καὶ τῶν ἔξω ὁμογενῶν.

Διὰ νὰ μετριάσθῃ λοιπὸν ἡ φατριαστικὴ δύναμις τῶν ὑπουργῶν, ὁ Βασιλεὺς, ἐκ τῆς ὑψηλῆς θέσεώς του, καὶ ὡς κοινὸς πατὴρ τοῦ ἔθνους, πρέπει νὰ κυβερνᾷ συνταγματικῶς (ὡς ἐκυβέρνησαν συνταγματικῶς οἱ βασιλεῖς τῆς Ἰταλίας καὶ Πρωσίας διαγράφαντες σχέδιον κυβερνητικόν, καὶ ἐπέτυχον μεγάλου σκοποῦ). Οἱ δὲ ὑπουργοί, ἐὰν δὲν ἐννόησαν, ὁρεῖλουν νὰ ἐννόησουν, ὅτι κυβερνῶντες φατριαστικῶς καὶ μὲ ἰδιοτέλειαν ἀπώλεσαν τῆς κυβερνήσεώς των τὴν πίστιν εἰς τὸ ἔθνος, εἰς τοὺς ἔξω ὁμογενεῖς καὶ τοὺς φιλέλληνας, οἱ ὁποῖοι λέγουσιν ὅτι τὸ ἔθνος ἔχει πολλὰ στοιχεῖα ὑπάρξεως καὶ προόδου, ἀλλὰ δυστυχῶς πολιτικοὶ ἄνδρες δὲν ὑπάρχουσιν. Τὴν μορφήν ταύτην ἐπιβαρύνουσιν τοὺς ὑπουργοὺς ἐνώπιον τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἱστορίας, ὁρεῖλουν ν' ἀποσκορακίσωσι δι' ἔργων πατριωτικῶν, νὰ λάβωσι δὲ ὡς γινώμονα τῆς διοικήσεώς των τὰ αἰσθήματα τοῦ ἔθνους, ὅπερ ὀργᾷ εἰς τὸν προορισμὸν του, καὶ νὰ διαγράψωσι σχέδιον προπαρακτενῆς τοῦ ἔθνους· ἕκαστον δὲ ὑπουργεῖον εἰς·

ερχόμενον εἰς τὴν ἐξουσίαν νὰ διατηρῇ αὐτὴν μὲ θρησκευτικὴν εὐλάβειαν, ὡς καὶ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς κειμένους νόμους, ἵνα τακτοποιηθῶσιν οὕτω οἱ κλάδοι τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας καὶ ἀποκατασταθῇ ἡ ἐσωτερικὴ ἀσφάλεια, νὰ εἰσαγάγῃ δὲ πραγματικὰς οἰκονομίας, καὶ ν' ἀποφεύγῃ πᾶσαν περιττὴν δαπάνην, ἐντὸς δὲ τοῦ προϋπολογισμοῦ νὰ σημειοῖ τὰ κεφάλαια τῆς δαπάνης τῆς προπαρασκευῆς τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς δυνάμεως.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ δάνειον καὶ οἱ χρηματικοὶ πόροι τοῦ δημοσίου δὲν θὰ ἐπαρκέσωσι διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς δυνάμεως, ἡ κυβέρνησις νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ προτρέψῃ τοὺς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος Ἕλληνας νὰ δίδωσι τὰς ἐκουσίους συνεισφοράς των εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν, αὕτη δὲ κατὰ τὸ καταστατικὸν τῆς νὰ προσφέρῃ αὐτὰς εἰς τὴν κυβέρνησιν δι' ἀγορὰν ἀτμοπλοίων. Οἱ Ἕλληνες πεποιθότες ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς προπαρασκευῆς τοῦ ἔθνους θὰ κατορθωθῇ, καὶ τὰς ἐκουσίους συνεισφοράς των θὰ αὐξήσωσι, καὶ μετοχὰς τοῦ δανείου πλείονας θὰ λάβωσι.

Νὰ διατηρῇ δὲ ἐξ ἑσῶ εὐγνωμοσύνην πρὸς τὰς τρεῖς προστατίδας δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπειδὴ καὶ ἡ εἰρήνη εἶναι ἡ εὐδαιμονία τῶν λαῶν νὰ διατηρῇ φιλικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, καὶ οὐδέποτε νὰ δώσῃ αἰτίας δυσαρεσκείας εἰς αὐτὴν, οἷον εἰς ἐπαναστατικὰ κινήματα εἰς τοὺς ὑποδουλωμένους Ἕλληνας καὶ ἀπροπαρασκευάστους νὰ μὴ ἀποφασίσῃ πόλεμον.

Ἡ ἐφημεριδογραφία, δημοσιεύουσα κακὸς ζήλα ἄρθρα ἀπερχόμενα εἰς τοὺς ὑποδουλωμένους Ἕλληνας, ἀντὶ νὰ τοὺς ὤφελῃ, τοὺς βλάπτει· ἀντὶ τούτων, νὰ συμβουλευῇ τὴν εἰρήνην, τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς διανοητικῆς δυνάμεως, καὶ πᾶν ὅτι συντείνει εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν.

Ὅταν δὲ ἡ Ὀθωμανικὴ ἐξουσία προσβάλῃ τὰ δικαιώματα τῆς Ἑλλάδος, ἢ οἱ ὑποδουλωμένοι Ἕλληνες ἔνεκεν τῶν καταπίεσεων τῶν Ὀθωμανῶν ἀποφασίσωσι τὴν ἀπελευθέρωσίν των, τότε ἡ Ἑλλὰς καὶ εἰς τὴν πρώτην καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίστασιν ν' ἀπαιτήσῃ ἐντόνως τὴν ἱκανοποίησιν τῶν προσβληθέντων δικαιωμάτων τῆς, ἢ τὴν κατὰπαυσιν τῆς καταπίεσεως τῶν ὑποδουλωμένων Ἑλλήνων· ἂν δὲ δὲν λάβῃ ἱκανοποίησιν, ἀλλὰ ἀκούσῃ τὴν ἐκφρασθεῖσαν πάντοτε ἀσιατικὴν ἀλαζωνίαν ἀπὸ τοὺς ὑπουργοὺς τῆς Πύλης, δηλαδὴ, ὅτι διὰ τοῦ ξίφους ἐκυριεύσαμεν, καὶ διὰ αὐτοῦ θὰ ὑπερασπισθῶμεν τὴν ἐξουσίαν μας,

ἡ Ἑλλάς ὀφείλει τότε ν' ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς ὑπουργοὺς τῆς Πύλης, ὅτι τὸ ξίφος σας θὰ συντρίψω, καὶ ν' ἀναδεχθῇ τὸν πόλεμον, καὶ τὸν μὲν στρατὸν τῆς καὶ τὴν ἐθνοφυλακὴν νὰ πέμψῃ εἰς τὴν ξηρὰν, τὸν δὲ στόλον τῆς εἰς τὴν θάλασσαν, τὰ δὲ ἐμπορικὰ, ἰστιοφόρα καὶ ἀτμόπλοια νὰ τὰ ἐφοδιάσῃ μὲ διπλώματα πολεμικά, καὶ καταδρομικά, καὶ διὰ μὲν τοῦ στόλου τῆς, θέλει ματαιώσῃ τὰ σχέδια τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, εἰς δὲ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους τὰς ὑπὸ τὸν ζυγὸν θέλει ἐγκαταστήσῃ Ἑλληνικὰς ἀρχὰς ἀφ' οὗ ὑψώσῃ τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν, εἰς δὲ τὰς νήσους τὰς ἐχούσας Ὀθωμανοὺς καὶ φρούρια ἀπὸ τῆς Θάσου ἕως τῆς Ρόδου, διὰ τοῦ ἐλαφροῦ στόλου τῆς θέλει ἀποδιβάσῃ στρατιωτικὴν δύναμιν καὶ πολιορκήσῃ εἰς τὰ φρούρια τοὺς ὀθωμανοὺς διὰ θαλάσσης καὶ ξηρᾶς. Θαλασσοκρατούσης τῆς Ἑλλάδος οὐδεμίαν δύναμιν θέλει δυνθῇ νὰ παράσχωρ ἡ Ὀθωμανικὴ ἐξουσία εἰς τοὺς πολιορκημένους ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ ταῖς νήσοις Ὀθωμανοῦς. Διὰ δὲ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις δύναται ν' ἀποδιβάσῃ στρατὸν εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ στήσῃ στρατόπεδον ὅπου βούλεται, εἰς δὲ τὴν Θρακικὴν Χερσονήσον πέμψῃ στρατιωτικὴν δύναμιν καὶ πολιορκήσῃ τὰ φρούρια τῆς Χερσονήσου, καὶ διασπεύρῃ τὸν πόλεμον εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας, διὰ μὲν τῆς στρατιωτικῆς, εἰς τὰς ὑποδουλωμένας εὐρωπαϊκὰς ἐπαρχίας, διὰ δὲ τῶν ναυτικῶν τῆς δυνάμεως εἰς τὰς νήσους καὶ Ἀσίας, ὥστε ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία δὲν θέλει εἶσθαι εἰς κατὰστασιν νὰ μεταφέρῃ δυνάμεις ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλο μέρος πρὸς βοήθειαν· τὸν δὲ στόλον τῆς ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ν' ἀποστείλῃ εἰς τὸν Κεράτιον κόλπον νὰ καταναυμαχῇ τὸν Τουρκικόν, καὶ διὰ τῶν ιδίων τῆς δυνάμεως νὰ λύσῃ τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα.

Ἡ Ἑλλάς ἔχει ὑπὲρ ἐαυτῆς τὴν συμπάθειαν ὅλων τῶν χριστιανικῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης, αἱ δὲ κυβερνήσεις αὐτῶν διὰ τὴν ἀντιζηλίαν των θέλουν δεχθῇ ὡς φυσικὸν ἀντικαταστάτην τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας τὴν Ἑλλάδα. Διὰ ν' ἀποδειξῇ τὴν ἀλήθειαν τῶν εἰρημένων μου, ὅτι δὲν τερατολογῶ, δὲν ἀνέρχομαι εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους τῶν προγόνων μας ὅτε ἐποιοῦν τοιαύτας ἐκστρατείας καὶ κατετρόποναν τοὺς ἐχθροὺς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν διὰ νὰ τοὺς μιμηθῶμεν. Τοιαύτας ἐκστρατείας ἑλληνικῆς τόλμης καὶ ἀνδρίας ἔκαμαν εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους τὰ «Ψαῖ», εἰς τὴν ἐπανάστασιν των κατὰ τοῦ Σουλτάνου κατὰ τὸ 1770, ἴδε Σελ. 21—39, Τ. Α. Ἀπο-

μνημονεύματα τῆς νήσου Ψαρῶν. » καὶ κατὰ τὸ 1821 μέχρι τῆς καταστροφῆς τῶν 1824 ὅπου διὰ τῶν πλοίων τῶν θαλασσοκρατοῦντα ἐπυρπόλουν ἐχθρικά πλοῖα καὶ ἐποιοῦν αποδόσεις εἰς τὰς νήσους καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας καὶ διέσπειρον τὸν φόβον καὶ τὸν τρόμον εἰς τοὺς Τούρκους (ἴδε τὸν πρῶτον τῶν αὐτῶν ἀπομνημονευμάτων Σελ. 99—461 καὶ ἰδίως Σελ. 245—247, τὴν συμφωνίαν ἣν ἐποίησεν ὁ διοικητῆς τῆς Μιτυλήνης μετὰ πλοιάρχους Ψαριανούς τοῦ νὰ πληρώνη φόρον εἰς τὰ Ψαρᾶ διὰ νὰ μὴν ἐνοχλῶνται οἱ ὀθωμανοὶ εἰς Μιτυλήνην, καὶ Σελ. 319 τοῦ αὐτοῦ τόμου ὅτε ἐζήτησεν ἡ Βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἀπὸ τοῦ ἐν Σμύρνῃ προξένου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων νὰ πληρώσωσιν οἱ Τούρκοι φόρον εἰς τὰ Ψαρᾶ καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν ἕαν θέλωσι νὰ μὴν ἐνοχλῶνται εἰς τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης οἱ ὀθωμανοί.) Ἄν λοιπὸν εἰς ξηρὸς βράχος ἔπραξε τοιαῦτα, τί δὲν δύναται νὰ πράξῃ ἡ Ἑλλὰς ; καὶ ἡ Σάμος ἐποίει τοιαύτας ἀποδόσεις εἰς τὸ ἀπέναντι αὐτῆς μέρος, καὶ ἥδη ἡ Κρήτη ἐπισφραγίζει τὴν ἑλληνικὴν ἀνδρίαν ὅπου αἱ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν δυνάμεις τῆς ὀθωμανικῆς αυτοκρατορίας δὲν δύνανται νὰ κατατροπώσουν τοὺς ὀλίγους ἐπαναστατημένους Ἕλληνας, ἐστερημένους ὅλων τῶν μέσων τοῦ πολέμου.

Ἐάν ὅμως, παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἐξακολουθήσῃ σχολιὰν ὁδὸν καὶ δὲν προπαρασκευάσῃ τὸ ἔθνος διὰ πόλεμον, θέλῃ ἐπέλθει εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐξουσίαν ὅ,τι αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις προβλέπουσι, δηλαδὴ τὸ ἀδύνατον τῆς διατηρήσεώς της. Ἐπελθούσης δὲ τῆς καταπτώσεώς της, τότε αἱ Δυνάμεις θέλουσι λύσει τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των. Ἡ δὲ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἡ ἔχουσα τὰ μεγαλύτερα δικαιώματα θέλει μείνει κεχνηυία καὶ θέλει παρακαλεῖ τὴν διπλωματίαν μετὰ σταυρωμένας χεῖρας ἵνα διὰ τῆς χριστιανικῆς φιλανθρωπίας μεγαλυνηθῇ.

Οἱ Ἕλληνες ὅμως ἐνόησαν, ὅτι εἰς τὴν διπλωματίαν φιλανθρωπία δὲν εἰσχωρεῖ, καὶ ὅτι τὰ Κράτη δωρεὰν δὲν μεγαλώνουν, καὶ ἐάν μεγαλυνηθῶσι ἀνεξάρτητα δὲν εἶναι, ἀλλ' ὑποχείρια εἰς τοὺς δυνατοὺς. Διὰ νὰ μεγαλυνηθῶσιν, ἐνόησαν, ὅτι θὰ χύσωσι τὰ αἵματά των, καὶ θὰ ὑποστῶσι θυσίας καὶ ταλαιπωρίας, ὥς τὸ ἀποδεικνύουν τὰ ἐν Κρήτῃ συμβαίνοντα.

Ἡ ἐπανάστασις τῆς Κρήτης, κατέδειξεν πόσον ὑπέρτερος εἶναι ὁ ἑλληνισμὸς τοῦ Τουρκισμοῦ. Ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία, ἵνα κατασβύσῃ τὴν ἐπανάστασιν ἀπέστειλεν ἐκεῖ στρατοὺς τακτι-

κούς και ἀτάκτους και πολυάριθμον στόλον ἀπὸ τὴν Αὐτοκρατορίαν τῆς και ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐκ πατριωτικοῦ αἰσθήματος, νέοι ἀνατεθραμμένοι εἰς μαλθακότητα, γέροντες και πάσης τάξεως ἡλικίας ἔχοντες τὰ ἀγαθὰ τῆς εὐζωΐας των, ἀμιλλώμενοι, ἀπῆρχοντο ὡς εἰς πανήγυριν, συνοδευόμενοι μὲ τὰς εὐχὰς τῶν πατέρων, και μητέρων, συζύγων και ἀδελφῶν, ῥιπτόμενοι εἰς ὅλας τὰς κακουχίας και στερησεις τῆς ἐπαναστάσεως· ὁ δὲ ἡρωϊσμός, ὑπομονή και ἐπιμονή των, ἀπεκατεστάθησαν εἰς τὴν ἱστορίαν παραδειγματικά!

Ἡ Ὀθωμανικὴ ἐξουσία διὰ νὰ διατηρήσῃ τὸν στρατὸν τῆς και τὸν στόλον τῆς εἰς Κρήτην ἐπέβαλλε βαρυτάτους φόρους εἰς τοὺς ὑπηκόους τῆς, και ἐποίησεν ὑπέρογκα δάνεια.

Οἱ δὲ Ἕλληνες, οἱ ἀπανταχοῦ τῆς ὑψηλοῦ εὐρισκόμενοι ἵνα διατηρήσωσι και αὐτοὶ τὴν ἐπανάστασιν ἀπὸ πατριωτισμὸν ἀπέστειλαν ἑκατομμύρια δραχ. χρηματικὰς συνεισφοράς, προνοοῦντες δὲ και περὶ τῶν ἀναγκαιῶν τοῦ πολέμου ἐπεμψαν φορτία σίτου, ἀτμόπλοια, ὅπλα, πολεμοφόδια και πάσης ὕλης ἀναγκαιοῦσης πρὸς διατήρησιν τῆς ἐπαναστάσεως· δὲν ἐδημοσίευσαν δὲ τὰ δνόματά των και τὰς συνεισφοράς των διότι ἕκαστος ἐκπληροῖ τὸ τοῦ Εὐαγγελίου « μὴ γινώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου. » Μιμηθέντες αὐτοὺς οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ τῆς Εὐρώπης, και αὐτοὶ οἱ ἀλλόφυλοι Ἰουδαῖοι, ἀπέδειξαν εἰς τὸν κόσμον ὅτι ὀφέποτε ἡ Ὀθωμανικὴ ἐξουσία ἀποφασίσῃ τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἕλληνισμός θὰ τὴν νικήσῃ.

Ὡς πρόλογον, και ἐπίλογον τῆς παρουσίας μου ἔφερα τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων· δηλαδὴ ὅτι αὐτὸς κατάρθρωσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ μέγιστα πράγματα· ὁ πατριωτισμός οὗτος τῶν Ἑλλήνων ἠσπάσθη τὴν σύστασιν τῆς πρὸς σχηματισμὸν στόλου Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, και οἱ ἀπανταχοῦ εὐρισκόμενοι Ἕλληνες πέμπουν προθύμως, μὲ πατριωτικὸν ζῆλον, τὰς συνεισφοράς των εἰς αὐτήν, ἵνα διὰ τῶν συνεισφορῶν των συνδράμωσι τὸν ἐθνικὸν σκοπὸν τῆς ναυτικῆς δυνάμεως. Ἡ κυβέρνησις διὰ τοῦ δανείου και τῶν φόρων, ὡς κατάχρεως, δὲν δύναται νὰ προπαρασκευάσῃ τὸ ἔθνος εἰς πόλεμον, και δαπανηθέντος τοῦ δανείου, ἔτερον δὲν δύναται νὰ κάμῃ, οὔτε φόρους ἄλλους νὰ ἐπιβάλῃ· ἄρα ὡς συντελεστικὸν μέσον τοῦ σκοποῦ κατέδειξα τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ ἡ κυβέρνησις διὰ τῶν ἐντὸς και ἐκτὸς τοῦ κράτους ἀρχῶν τῆς νὰ προσφέρῃ τὰς συνεισφοράς του εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν, ἵνα διὰ τοῦ

τρόπου τούτου εισέρχεται εἰς τὴν κυβέρνησιν ἐπιβοηθητικὸς φόρος ἐκούσιος τὸν ὁποῖον αὐτὴ διὰ τοῦ νόμου δὲν δύναται νὰ ἐπιβάλῃ. Ἐμέμφθη τὸν φατριασμὸν τῶν διαφόρων κυβερνήσεων ὡς ἐπιβλαβὴ, καὶ οὐχὶ τὰ πρόσωπα· δὲν ἔγραψα οὐτε ἀπὸ φατριαστικὸν πνεῦμα, οὔτε ἀπὸ πολιτικὸς σκοποῦς, ἀλλ' ἔγραψα ἐξ αἰσθήματος ὡς ναυτικὸς περὶ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ὅ,τι ἡ πείρα με ἐδίδαξεν. Ἰσοβάλλω λοιπὸν τὰς σκέψεις μου ταύτας εἰς τὴν κρίσιν τῶν ὁμογενῶν μου ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, Ἑλλήνων, καὶ ἂν τὰς κρίνωσιν ἑλλειπτεῖς ἅς συμπληρώσωσι τὰς ἀτελείας των.

Εἰς Σύρον πρὸ μνηῶν ἐσυστήθη « Πανελλήνιος Σύλλογος » καὶ ἔπεμψεν τὰς προκηρύξεις του, ἵνα διὰ δανείου ἀγορασθῶσιν ἐθνικὰ πλοῖα· οἱ Ἕλληνες εἰς τὸ δάνειον μετοχὰς δὲν ἔλαβον, καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ Πανελληνίου Συλλόγου ἐματαιώθη. Ἡ κυβερνήσις προσπαθήσασα τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ δανείου, εἰσέτι δὲν ἐπέτυχεν ἐντελῶς, μόλις δὲ ἤκουσαν τὸν σχηματισμὸν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸν ἐθνικὸν στόλον καὶ οἱ ἀπανταχοῦ τῆς ὑψηλίου εὐρισκόμενοι Ἕλληνες προσήνεγκον προθύμως οὐχὶ εὐκαταφρονήτους χρηματικὰς συνεισφοράς. Πόσον ἐκτιμᾷ ὁ πατριωτισμὸς τῶν Ἑλλήνων τοὺς καθαροὺς ἐθνικοὺς σκοποὺς· καὶ τοι εὐρίσκων εἰς τοὺς δύο πρώτους σκοποὺς εἰδικὰ συμφέροντα παρῆλθεν αὐτά. Εἶθε οἱ ὑπουργοὶ νὰ ἐννοήσουν τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων, νὰ προσλάβουν αὐτὸν ἐπιβοηθητικὸν καὶ νὰ προπαρασκευάσουν τὸ ἔθνος διὰ πόλεμον.

Ἐπὶ τέλους ἅς ἐνθυμηθῶμεν τι καθ' ἑκάστην συμβουλευοὺν αἱ προστάτιδες Δυνάμεις « Ἑλλάς τὰ αἵματά μας καὶ τὰ χρήματά μας δὲν θυσιάζομεν πλέον χάριν σου, ἀλλ' οὔτε ἐπαναλαμβάνομεν τὸ ἐν Ναυαρίνῳ ἔργον μας. Σὲ ἀπεκατεστήσαμεν βασιλεῖον ἀνεξάρτητον. Διωργάνισε τὸ ἐσωτερικόν σου, τακτοποίησον τὰ οἰκονομικά σου, καὶ προπαρασκευάσου· ἡ ὥρα καθ' ἣν θὰ διεκδικήσῃς τὰ δικαιωμά σου ἐγγίξει· εἰς σὲ ἀπόκειται νὰ φανῇς ἀξία τῶν προσδοκιῶν μας καὶ τοῦ προορισμοῦ σου. » Τὴν συμβουλὴν ταύτην, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν πολιτικὴν συνητην, ὀφείλομεν ν' ἀκολουθήσωμεν κατ' ἐμὴν γνώμην.

Κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.

Υποναύαρχος